

INVENTERING AV SKALBAGGAR (COLEOPTERA) SOFIEBERGSÅSEN 1994

Av Håkan Gustafson

Förord

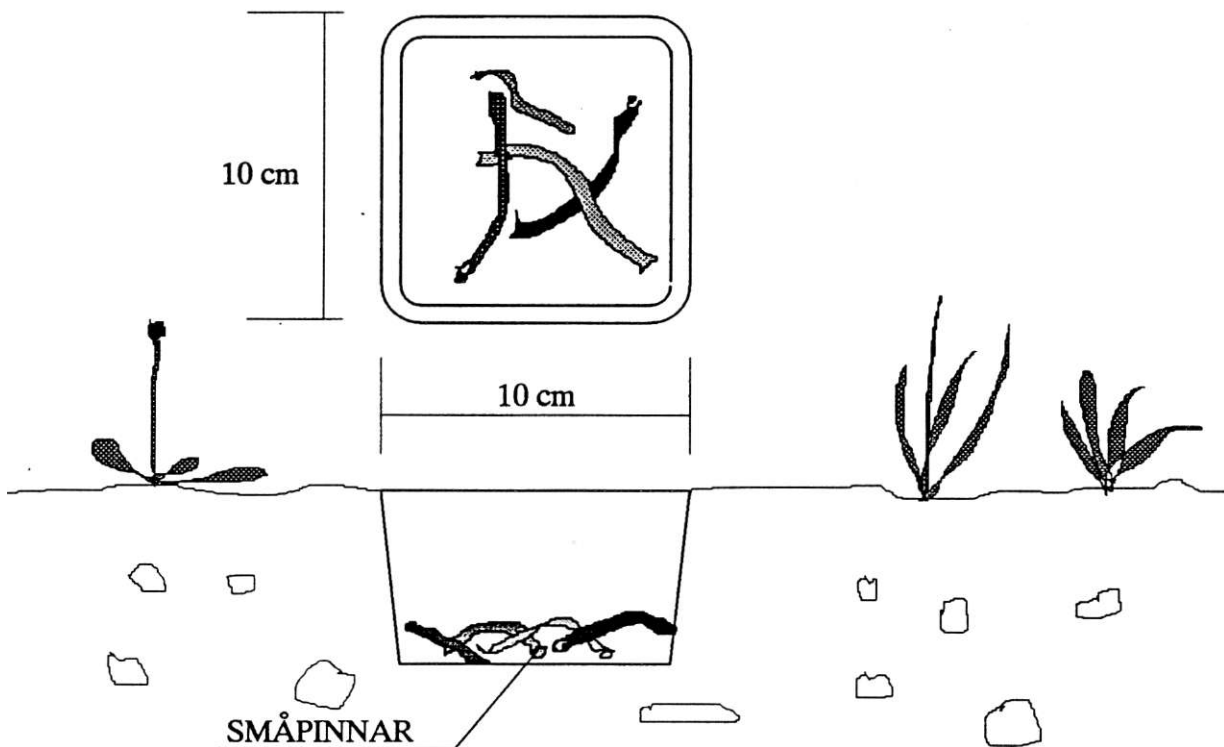
Denna undersökning är utförd på uppdrag av Pär Vik vid Länsstyrelsen i Södermanlands län. Undersökningens inriktning är att finna arter som är speciellt knutna till Sofiebergsåsens naturliga betesmarker.

Fältarbetet har varit relativt begränsat vilket med all säkerhet medfört att endast ett urval av förekommande arter har påträffats.

Fångstmetoder och platser

Undersökningsområdet besöktes vid fyra tillfällen, 1994-05-21, 05-26, 06-10 och 06-27. Vid första besöket placerades 10 st fallfällor, se figur 1, i marken företrädesvis ute på de öppna solexponerade partierna av åsen. Fällorna vittjades vid nästkommande tre besökstillfällen. Noteras bör att då fällorna vittjades för sista gången var en fälla försvunnen.

Vid respektive besök i området fångades även djur med manuella metoder, främst slaghåvning i fältskiktet.

Figur 1: Fallfälla använd på Sofiebergsåsen 1994. (Frysburk av plast nedgrävd i mark.)

Påträffade arter

Påträffade arter redovisas i artlista. För respektive art som är fångad i fällor redovisas antalet individer. Beträffande de manuellt fångade skalbaggar anges däremot endast om enstaka djur är observerade eller om de visat sig vara allmänna. Undersökningen är för liten för att dra slutsatser om varje arts förekomst i området.

Uppgifter beträffande kända miljökrav, värdväxter etc för de arter som anses vara speciellt knutna till biotopen anges även i artlistan.

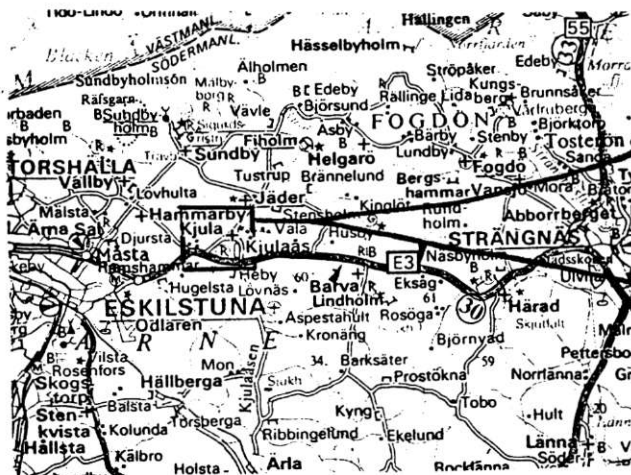
SOFIEBERGSÅSEN

Artlista: Skalbaggarna på Sofiebergsåsen 1994. Systematik och nomenklatur följer *Catalogus Coleopterorum Sueciae* (Lundberg, 1986). Svenska namn på familjerna följer Pettersson (1989). För manuellt fångade djur anges antalet påträffade exemplar enligt följande:
E = Enstaka, 1–4 exemplar.

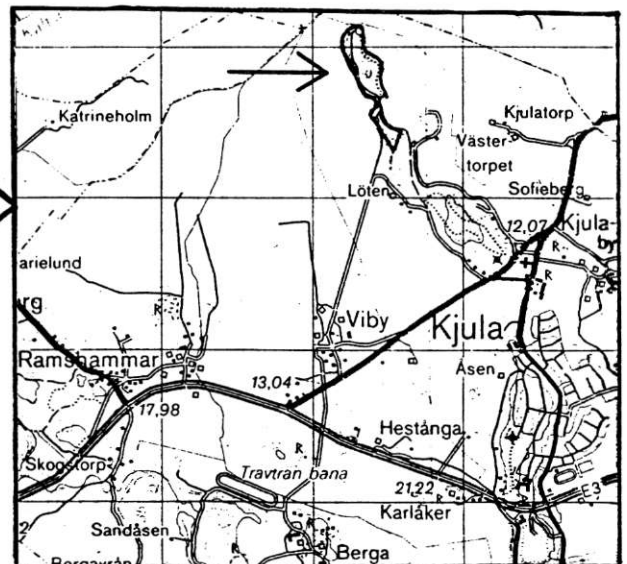
A = Allmän, >4 exemplar

	Fällor	Manuellt	Miljökrav/värdväxt
CARABIDAE, jordlöpare			
53	1		
204	1		
266	1		
270	1		Soligt
276	1		Soligt
280	3		Soligt
294	1		Soligt
317	1		
319	1		
326	1		
LEIODIDAE, Mycelbaggar			
870	1		
888	1		
STAPHYLINIDAE, kortvingar			
2028	1		
CANTHARIDAE, flugbaggar			
2586		1	
2589		1	
ELATERIDAE; knäppare			
2659	4	E	
2707		E	
BYRRHIDAE, kulbaggar			
2805	1		På sandmarker
2807	1		På sandmarker
MELYRIDAE, borstbaggar			
2989		E	
2993		E	På blommor på torra marker
MALACHIIDAE, blåsbaggar			
3003		E	
COCCINELLIDAE, nyckelpigor			
3357		E	
3360		E	
3407		A	
3408		E	Ofta funnen på växter i eller invid myrstackar.
3409		E	
3411		E	
3416		E	
OEDEMERIDAE, blombaggar			
3596		E	
3597		E	
3608		E	
TENEBRIONIDAE, svartbaggar			
3722		E	

	Fällor	Manuellt	Miljökrav/värdväxt
CERAMBYCIDAE, långhorningar			
3859		E	
3876		E	
CHRYSOMELIDAE, bladbaggar			
4153		E	
4313	1		<i>Achillea millefolium</i> , röllika
APIONIDAE, spetsvivlar			
4371		E	<i>Rumex spp</i> , syra
4419		A	<i>Lotus corniculatus</i> , käringtand
4450		E	
CURCULIONIDAE, vivlar			
4493	12		<i>Hieracium pilosella</i> , gråfibbla
4498		E	
4500	1	E	
4503		E	
4525	2		
4675		A	<i>Silene nutans</i> , backglim <i>S vulgaris</i> , smällglim <i>Lychnis viscaria</i> , tjärblomster
4747		E	<i>Campanula rotundifolia</i> , blåklocka
4828		E	

SOFIEBERGSÅSEN

Anmärkningsvärda arter

Ingen utav de påträffade arterna är upptagna i Rödlistade evertetrater i Sverige 1993 (Ehnström et al, 1993). Några av arterna vill jag dock presentera närmare bland annat på grund av deras begränsade förekomst i Sverige.

Den lilla kulbaggen *Porcinolus murinus* är funnen från Skåne i söder till Hälsingland i norr med flera luckor där emellan. Djuret är svart och högvälv, mellan 4 och 5mm långt.

Precis som flera andra kulbaggar spelar *P murinus* död då den oroas. Djuret kan då förväxlas med en rund sten eller en spillningskula eftersom ben och antenner då dras tätt intill kroppen.

Arten lever av mossor.

Den magnifika nyckelpigan *Coccinella magnifica* liknar vid första anblicken vår vanliga sjuprickiga nyckelpiga, *Coccinella septempunctata*. Vid närmare betraktelse visar det sig att *magnifica* är betydligt mera högvälvd samt ofta har större och därmed mera distinkta prickar än *septempunctata*. Arten är funnen i så gott som hela landet men är ingenstans allmän. Jag har tidigare endast träffat på den ute på Sundbyholmsön i Mälaren, där den var tydligt knuten till myrstackar.

Den lilla viveln *Sibinia viscariae* (2,6 - 3,1mm lång) visade sig förekomma allmänt på Sofiebergsåsen. I Sverige är arten funnen från Skåne i söder till Värmland-Västmanland-Uppland i norr, dock ej Öland, Gotska sandön och Dalsland. Larven lever i fruktkapslarna av nejlikväxter såsom backglim *Silene nutans* och tjärblomster *Lychnis viscaria* vilka förekommer ymnigt på åsen.

Litteratur

- Ehnström, B. Gärdenfors, U. & Lindelöw, Å. 1993: Rödlistade evertebrater i Sverige 1993. Databanken för hotade arter, Uppsala.
- Lundberg, S. 1986: Catalogus Coleopterorum Sueciae. Entomologiska föreningen i Stockholm.
- Pettersson, R. B. 1989: Svenska namn på de inhemska skalbaggsfamiljerna. Entomologisk tidskrift 110:113-115, Umeå.